

Förebildens betydelse

Britt Mogård – det namnet sänder en positiv stöt genom minnet – en bild av en varm och generös kvinna med stark drivkraft. En av få som nådde utanför partikretsen, en förebild även för kvinnor med andra åsikter.

På en middag fick jag frågan av Ann-Cathrine Haglund om jag ville vara med i en festskrift till Britt Mogård inför hennes födelsedag. Det ville jag gärna eftersom jag alltid uppfattat Britt Mogård som en god förebild för aktiva kvinnor med vilja att bidra till utvecklingen.

Problemet var väl egentligen att den relation jag har till Britt Mogård är ensidig. Vi har inte samarbetat närmare eller haft med varandra att göra genom åren, men hon har varit en kvinna som gett mig kraft.

Medan jag funderade på vad jag kunde bidra med till denna skrift gjorde USA:s utrikesminister Hillary Clinton ett kort besök i Sverige. Jag måste skratta åt mig själv när jag kände det som om jag nog borde åka in till Skeppsbron för att säga hej till henne, när hon nu var här. I själva verket har jag bara följt henne på avstånd om än länge, ända sedan mitten av 1970-talet, när jag bodde i Washington och levde där i den politiska hetluften för att lära mig mer om ledarskap. Det är ju så förebilder verkar.

Något liknande känner jag inför Britt Mogård. Jag har en relation till henne trots att hon inte har någon relation till mig.

Övertygelsen ledde till ansvar

För mig är Britt Mogård en kvinna som satt avtryck och bidragit till förändring. Det fanns inte så många kvinnor med den möjligheten på 1970- och 1980-talen. Britt Mogård har alltid framstått som stolt och glad över de uppgifter hon haft och hon har varit generös mot andra. Hennes sätt att vara kvinna har appellerat starkt till mig. Jag har kunnat spegla mig i henne.

Det jag nu berättar kommer att handla lika mycket om berättaren. Det blir gärna så när relationen saknar ömsesidighet, men på grund av mina sympatier bortser jag från det nu.

Britt Mogård var från början läroverkslärare, något mycket positivt i mina ögon. Min mor och hennes väninnor var lärare på 1950-talet, bildade yrkeskvinnor och även fritidspolitiker, också de stolta över sina uppgifter. Så såg jag också senare Britt Mogård. Hon hade sin starka politiska övertygelse och gjorde något med den. Hon gick vidare och tog på sig det stora ansvaret att vara riksdagsledamot och så småningom även minister.

FN:s första kvinnokonferens

Mitt första minne av Britt Mogård är från FN:s allra första kvinnokonferens i Mexiko 1975. Regeringen sände en delegation bestående av kvinnor från olika partier, varav Britt Mogård var en.

Svenska arbetsgivareföreningen skickade en egen representant. Fackförbunden, som då ännu hade stor makt, sände även de sina representanter. Både LO och TCO lät var sin observatör

resa. Saco, det minsta fackförbundet, insåg dock konferensens betydelse och skickade hela fem representanter. Dessutom hade det chartrats ett plan för närmare hundra journalister som vi från organisationerna reste tillsammans med.

Eftersom det var första gången FN ordnade en konferens om kvinnofrågor visste ingen riktigt hur den skulle te sig. Vi skulle vara borta länge trots att programmet inte alls var lika späckat med seminarier och arbetsgrupper som vid de senare konferenserna i Nairobi, Köpenhamn och Beijing.

Den kommande MBL-lagen var mycket på tapeten i Sverige. En jämställdhetslag låg ännu i sin linda. Medbestämmandelagen fick mycket stort utrymme i medierna, men de som hade känsla för samhällsutvecklingen såg att jämställdheten skulle bli en större fråga på lång sikt. Det var svårt att förstå då, men de fick rätt.

Vi Saco-kvinnor hade fått med oss en rejäl summa pengar för att kunna bjuda regeringsdelegationen på en representationsmiddag. Det var en stor sak för oss. Vi visste ju inte alls hur det skulle gå till att samla företrädare för olika partier till en social tillställning.

Förhandlarna slapp ut

Under våra dagar i Mexiko kunde vi Saco-kvinnor ägna tid både åt att shoppa och, inte minst, att dra runt och söka efter den lämpligaste restaurangen för vår planerade representationsmiddag. Förhandlarna i delegationen satt däremot instängda för sig själva.

Det betydde inte att vår tid var bortkastad. Vi hade ständigt pågående samtal och diskussioner som överskred de vanliga gränserna hemma. Fackliga representanter talade med journalister och företrädarna för de olika fackförbunden kunde tala fritt med varandra om känsliga spörsmål som de absolut inte kunnat dryfta på vanliga sammanträden hemma.

Så kom dagen för den sedan länge planerade middagen. Vi hade provätit, provdruckit och till sist kommit fram till att en trevlig, genuint mexikansk restaurang var det rätta stället. Menyerna var klar, placeringen färdig, tequilasorterna utvalda. Bordet var vackert dukat och dekorerat med blomsteruppsatser. Vi var övertygade om att vi ordnat den perfekta, helt genom arrangerade middagen.

Allt gick också enligt planerna ända tills krögaren kom med en överraskning för att visa hur mycket han uppskattade besöket. Han hade kommit underfund med att det var en regeringsdelegation han skulle få som gäster och han var mäkta stolt. En mexikansk orkester dök upp invid vårt bord. Musikerna radade upp sig, en musikanter bakom varje gäst, och de spelade av hjärtans lust. Ingen människa hörde längre ett ord av vad någon annan sade. Och vi som skulle ha pratat så mycket!

Skratten knöt starka band

Den perfekta planeringen hade havererat. Sacos juristrepresentant, Anitha Bondestam, som var lite mer världsvan än vi andra, fann på råd. Hon ringde vårt hotell och beställde en svit och en serveringsvagn med förtäring, beställde taxibilar åt oss alla och tackade krögaren för

den fantastiska middagen och så tågade hela sällskapet iväg. Vi for vår väg storskrattande. Väl på hotellet var vi alla upprymda och fnissiga över hur det hade ordnat sig.

Regeringsdelegationen var lättad bara av att komma ut ur förhandlingslokalerna. Här fick de nu höra om allt vi hade upplevt och vad vi hade handlat under våra lediga stunder medan de själva inte hunnit med någonting alls åt det hållet. Från våra rum hämtade vi kassar med alla våra fynd och så kom det sig att på en av två sängar i ett hotellrum i Mexiko City stod Britt Mogård och balanserade, på den andra Gertrud Sigurdsen. Båda provade klänningar. Spegeln satt nämligen så illa till att de måste stå i sängarna för att se sig i helfigur. Vad vi skrattade denna afton! Och aldrig förr hade någon av oss sett en moderat och en socialdemokrat ha så roligt tillsammans.

Den kvällen knöts viktiga band mellan kvinnor i olika läger och de höll sedan även hemmavid. Efter den upplevelsen gick det inte längre att föreställa sig ”de andra” som helt annorlunda, som människor av en annan sort. Den långsiktiga nyttan av kvällen var antagligen större än om middagen gått enligt den uppgjorda planen.

Britt Mogård hade roligt den där kvällen, som vi alla. Jag såg henne sedan ofta, alltid varm och vänlig, alltid på väg med papper under armen. Hon skyndade fram och såg jämt ut att vara glad åt sina uppgifter.

Inspiration för de unga

I just den där vevan klubbades medbestämmandelagen igenom och jag, som arbetade med ledarutbildning blev kallad som sakkunnig till riksdagen. Det var där jag så ofta kom att se Britt Mogård ila i korridorerna på det där raska, positiva sättet i vardagsarbetet, en förebild för oss som ville åstadkomma förbättring och förändring.

Mitt eget sätt att på något vis försöka bidra till att förändra världen blev att starta eget företag. Jag ville bidra med kunskaper om vad det innebär att leda i politiken, i organisationer och i näringslivet. Medbestämmandelagen hade nämligen för första gången definierat vad som menas med chefsansvar. Det ville jag gå vidare med. Många avrådde med de välvilligaste avsikter. Jag fick höra hur olämpligt det var att avstå från ordnade arbetsförhållanden och en säker inkomst för att i stället starta en egen osäker rörelse. Men jag ville ju så gärna!

Moderata Kvinnoförbundet var en av de första politiska organisationer som anlidade mig när jag väl startat mitt företag. Sedan dess har jag arbetat för alla partier, men jag har ännu ett starkt minne från den där första gången.

Det var en lördag i oktober. På övervåningen i en kursgård föreläste jag och arbetade med en grupp Moderatkvinnor hela förmiddagen och fram emot eftermiddagen. Efter att jag hade avslutat mitt uppdrag skulle Britt Mogård träffa gruppen och inspirera kursdeltagarna med ett föredrag.

När vi kom ut från konferenslokalen och gick nerför trappan för en stunds paus, stod Britt Mogård redan där och var ett enda stort leende när hon såg oss idoga komma tågande. Efteråt fick jag höra att hon vänt sig direkt till de unga kvinnorna och talat om vad det betydde för

henne att se yngre kvinnor stiga fram, att se nästa generation, stark och strålande på väg mot viktiga uppdrag.

Britt Mogård gav kraft till dem som skulle komma, hon uppmuntrade och inspirerade den kommande generationen.

Nu, när jag sitter och sammanfattar, undrar jag plötsligt vad som egentligen är sant och vad som endast är mina egna minnesbilder. Var hon ens på kvinnokonferensen i Mexiko? Jo, det var hon allt. Var det en lördag i oktober jag såg henne stå där nedanför trappan och vara en etablerad, stark och inspirerande förebild för sina kvinnliga partikamrater och även för mig? Att hon ilade i riksdagens korridorer med bestämda, glada steg och stark vilja att åstadkomma ett gott arbete, det är jag i alla fall hundra procent säker på.

Även om jag bara inbillar mig att jag såg henne, så vet jag att hon var en av mina förebilder, en spegel att se sig själv i och gilla bilden där.

Barbro Dahlbom - Hall

Barbro Dahlbom Hall

Konsult i chefs- och ledningsfrågor som i mer än 30 år arbetat över hela världen, bl a på uppdrag av Sida och FN. Hon har skrivit flera böcker som översatts till många språk. För sitt arbete med att skapa insikt om hur ledarskap och kön är bundna till varandra har hon fått en rad utmärkelser, som medicine hedersdoktor vid Uppsala universitet och Konungens medalj i 8:e storleken i Serafimerordens band.